

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)
Istorie

Testul 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „[Hunyadi János] 1437-ben részt vett a szendrői csatában, 1441-ben Isák pasa oldalán a Duna-menti, Nándorfehérvár körüli ütközetekben. Szentimrénél (1442. március 18.) Mezőbéggel csapott össze, és aratott [...] fényes győzelmet. Ugyanazon év őszén a Vaskapunál pusztított el egy török különítményt [...], majd Havasalföldön, a Jalomica-folyónál, könnyed zsákmányra téve szert, zúzta szét az ellenséges haderő nagy részét [...]. Ezen sikereken felbátorodva, 1443-ban elindította a hosszú hadjáratot, mely következtében a keresztény csapatok Szófián is túl, a Balkán szívéig nyomulnak előre. E hadjárat során több győzelmet aratott a Török Birodalom ellen, több ezer hadifoglyot ejtett és rengeteg zászlót szerzett. E hadjárat során kiemelt fontosságúak voltak a Nis melletti [...], valamint a visszavonulás alkalmával a Szófia és a Nis között lévő Kunovica-hágónál vívott csaták (1444. január 5). Sajnálatos módon, a második nagy hadjárat, melyre 1444 tavaszán került sor azzal a céllal, hogy a törököket kiűzzék Európából és elfoglalják Konstantinápolyt, tragikus módon ért véget Várna városa közelében. [...] 1445-ben, a Duna-menti hadjárat során sem ért el említésre méltó sikert.”

(C. C. Giurescu, *Istoria Românilor*)

B. „A Román Államok igyekeztek kihasználni a Török Birodalom meggyengülését és felszabadulni fennhatósága alól. Moldvában, Dimitrie Cantemir tudós lett az uralkodó (1710-1711), aki szövetséget kötött Nagy Péterrel, orosz cárral. Viszont az orosz-moldvai sereg vereséget szenvedett Stănilești-nél, a Prut folyónál (1711. július 11/22), mely következtében Dimitrie Cantemir haláláig Oroszországba emigrált [...]. Az orosz és osztrák előrenyomulás következtében a törökök már nem bíztak meg a hazai bojárok soraiból kikerült uralkodókban. Ezért egy más rendszerre tértek át, mintegy kompromisszum az önállóság és a közvetlen alárendeltség között, éspedig a Fanar negyedből (a régi Konstantinápoly egyik negyede) származó görögök közül [...], vagy az elgörögösödött román családok soraiból neveztek ki uralkodókat. [...] Az uralkodók a Porta tisztségviselői voltak, kormányzói kinevezést kaptak. Így 1711-ben Moldvában (Nicolae Mavrocordatnál kezdődően), majd 1716-ban Havasalföldön (ahol szintén ugyanaz a Nicolae Mavrocordat volt az első uralkodó) vezették be a fanarióta rendszert.

A rendszer [...] bevezetése maga után vonta a két román állam önállóságának csökkenését és a Török Birodalomnak fizetendő kötelezettségek növekedését. A fanarióta uralkodók idejében a Fejedelemségek elvesztették bármiféle külpolitikai tevékenység kezdeményezésének jogát. Az uralkodók a Porta egyszerű hivatalnokai voltak, akiket a törökök kényük-kedvük szerint neveztek ki vagy váltottak le.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A források alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a **B** szövegben említett moldvai uralkodót! **2 pont**
2. Írjon ki az **A** szövegből egy információt az 1442-es ütközetekre vonatkozóan! **2 pont**
3. Nevezzen meg két történelmi térséget, melyekre utalást tesz úgy az **A**, mint a **B** forrás is! **6 pont**
4. Írja a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint a keresztény seregek eljutottak a Balkán övezetébe! **3 pont**
5. Írja a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, kiemelve mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 pont**
6. Mutasson be a román térséget érintő két diplomáciai tevékenységet a XV-XVI. századokból! **6 pont**
7. Írjon ki egy hasonlóságot a IX-XI. századi román térségben fellelhető helyi autonómiák között. **4 pont**

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A '70-es évek első felében tovább fejlesztették a már korábban kidolgozott külpolitikai stratégiát, olyan értelemben, hogy erőfeszítéseket tettek [...] a Szovjetunióval való kapcsolatok javítása terén [...]. Ebben az időszakban a román külpolitika főbb céljai között szerepelt a nyugati hitel és technológia megszerzése [...], valamint felvásárló piac keresése a román termékek számára. Egy másik cél volt Ceaușescu országon belüli és kívüli pozíciójának megerősítése, azaz úgy bemutatni, mint egy megbízható partnere a világ legjelentősebb politikusainak.

Az első diplomáciai támadást Kelet felé indították. A Moszkvával való kapcsolat javítása céljából Ceaușescu, a bukaresti vezetők kíséretében, igyekezett mind többször találkozni a szovjet küldöttségekkel. [...] Ceaușescu 1971-es kínai látogatása egy újabb eltávolodáshoz vezetett a román-szovjet kapcsolatokban. Amint hazatért a Kínai Népköztársaságból, Ceaușescu a Szovjetunióba ment, viszont a fogadtatás nem volt túl barátságos. [...]

Hasonlóan fontos volt a Nyugattal való kapcsolat is. Továbbra is nyitottak voltak a nyugati államok, elsősorban az Amerikai Egyesült Államok és az NSZK [Német Szövetségi Köztársaság] irányába. Az 1969-es Nixon bukaresti és Ceaușescu washingtoni látogatása következtében [...], az Amerikai Egyesült Államokkal való kapcsolatok méginkább megerősödtek, lehetővé téve Románia számára, többek között, a nemzetközi kereskedelmi szervezetekbe való belépést. Megélénkült a kölcsönös kereskedelem, fejlődött a gazdasági kapcsolat, a technológiai és a kulturális csere. [...] Az NSZK-val egyezsége jutottak a Románia területén élő német nemzetiségű személyek kivándorlása tekintetében.” (A. Burakowski, *Dictatura lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989*)

A forrás alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban említett román politikai vezetőt! **2 pont**
2. Melyik az a század, amelyre az adott forrás vonatkozik? **2 pont**
3. Nevezzen meg, az adott forrás alapján, egy nyugat-európai történelmi térséget és egy jellemzőjét e térség és Románia közötti kapcsolatnak! **6 pont**
4. Írjon ki az adott forrásból két információt az Amerikai Egyesült Államokra vonatkozóan! **6 pont**
5. Fogalmazza meg véleményét, az adott forrásból kiindulva, Románia és a Szovjetunió közötti viszonyról, támassza alá azt a fenti forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint az 1948-ban Romániában alkalmazott politikai gyakorlatoknak totalitárius jellege volt! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a román állam a XIX. század második felében témában, szem előtt tartva a következőket:

- említse meg az 1857-ben kiadott politikai tervezetek román államra vonatkozó két előírását;
- említse meg az 1859-1863 közötti évekből két olyan politikai eseményt, amelyek a román térségben történtek, majd ezek közül az egyiknek pontosítsa egy jellemzőjét;
- mutasson be egy hasonlóságot az 1864-es évben a román belpolitikában elfogadott intézkedések között;
- fogalmazzon meg egy véleményt a XIX. század kilencedik évtizedében a román állam által véghezvitt eseményekre vonatkozóan, és támassza ezt alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.